Ankenævnet *for* Forsikring

Den 1. maj 2019 blev i sag nr. 91387:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Danica Pensionsforsikring A/S (tidl. SEB Pension)
Postboks 100
0900 København V

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har pensionsforsikring med dækning ved tab af erhvervsevne. I brev af 27/9 2017 til nævnet har klagerens advokat bl.a. anført:

> "Der nedlægges påstand om, at min klient er berettiget til erhvervsevnetabsydelser samt præmiefritagelse under ovennævnte forsikring, også efter 1.10.2016, hvor SEB Pensionsforsikring A/S ophævede aftalen.
>
> Der nedlægges i den forbindelse tillige påstand om, at SEB Pensionsforsikring A/S ikke var berettiget til at ophæve pensionsforsikringen per 1.10.2016.
>
> Min klient fremsendte i oktober 2015 'Anmeldelse af tab af erhvervsevne' til SEB Pension.
>
> SEB Pension udbetalte efterfølgende og frem til 1.10.2016 ydelser til min klient i henhold til ovennævnte pensionsforsikring og meddelte min klient præmiefritagelse.
>
> Min klient har igennem mange år været selvstændig [fysisk krævende job]. Min klient har igennem årene været udsat for en række arbejdsskader og i de seneste år udviklet psoriasisgigt. Min klient blev på baggrund af svært nedsat arbejdsevne bevilget førtidspension per 1.11.2015.
>
> Ved skrivelse af 28.9.2016 fra advokat … ophævede SEB Pension pensionsforsikringen per 1.10.2016. Dette på baggrund af de i skrivelsen anførte forhold. (Kopi af skrivelse med bilag vedlagt).
>
> Min klient bestrider at have nogen brugbar erhvervsevne i behold.

Min klient bestrider ikke at have udført arbejde i tilknytning til [klagerens virksomhed] i … på de angivne dage, men ikke i det omfang, der står anført i Observationsrapporten. Der var tale om en helt ekstraordinær opstået situation, og min klients sygdom blev forværret som følge af belastningen ved arbejdet.

Jeg vil fremkomme med yderligere bemærkninger til observationsrapporten samt til, hvorfor min klient på trods af de helbredsmæssige forhold så sig nødsaget til at hjælpe til på de pågældende dage.

Jeg vil endvidere fremkomme med lægelige dokumentation for min klients helbredstilstand og i den forbindelse fremlægge akterne fra min klients førtidspensionssag. Det skal i den forbindelse bemærkes, at min klients helbredssituation er yderligere forværret siden 1.10.2016, og at det i øvrigt efterfølgende er lykkedes min klient at afstå [klagerens virksomhed] til tredjemand.

Til støtte for de nedlagte påstande gøres det foreløbigt gældende;

at min klient har nedsat erhvervsevne på mere end 2/3;
at det er berettiget, at min klient er tilkendt førtidspension;
at de af SEB Pension foretagne observationer af min klient ikke dokumenterer andet end, at der er tale om enkeltstående dage, som derfor ikke kan bruges som varig dokumentation;
at min klient ikke har optrådt svigagtigt over for SEB Pension;
at min klient er berettiget til erhvervsevnetabsydelser samt præmiefritagelse under forsikringen samt at SEB Pension ikke har været berettiget til at ophæve aftalen,
at aftalen må være gældende, og i den forbindelse skal det – som ovenfor nævnt – bemærkes, at min klients helbredstilstand er yderligere forværret siden 1.10.2016."

Selskabets advokat har i brev af 22/2 2018 til nævnet bl.a. anført:

"**1 PÅSTAND:**
Klagen skal ikke tages til følge.

2 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER
Nærværende sag omhandler spørgsmålet om, hvorvidt [klagerens] generelle erhvervsevne er nedsat med mere end 2/3 i henhold til SEBs forsikringsbetingelser, og hvorvidt [klageren] bevidst har afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne til SEB, således at SEB har været berettiget til at ophæve hans pensionsforsikring med virkning fra den 1. oktober 2016.

2.1 **Forsikringsaftalen**
[Klageren] har i 1993 tegnet en pensionsforsikring med dækning for tab af erhvervsevne hos SEB, der giver ret til en månedlig udbetaling af invalideydelser på 24.426,52 kr., årligt 293.118,28 kr., samt præmiefritagelse på en værdi af 107.678,16 kr. årligt, forudsat at [klageren] opfylder forsikringsbetingelserne. Dækningsoversigten fremlægges som bilag A.

Ifølge forsikringsbetingelserne er [klageren] berettiget til udbetaling af invalideydelser og præmiefritagelse, såfremt hans generelle erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3.

Som bilag B fremlægges SEBs forsikringsbetingelser, hvor definitionen af den generelle erhvervsevne fremgår af 'Regulativ for præmiefritagelse og invalideydelse':

…
Det bemærkes, at det er [klageren] som forsikringstager, der har bevisbyrden for, at han opfylder forsikringsbetingelserne. Denne bevisbyrde vedvarer gennem hele forsikringens løbetid at påhvile [klageren], og han skal således til enhver tid kunne bevise, at han opfylder betingelserne for fortsat udbetaling af invalideydelser og præmiefritagelse.

[Klageren] blev den 9. februar 2016 bevilget præmiefritagelse og udbetaling af invalideydelser for perioden 1. november 2015 til 1. november 2020, jf. bilag 5, på baggrund af de på dette tidspunkt foreliggende lægelige oplysninger samt oplysninger fra [klageren] om hans helbredsmæssige gener og funktionsbegrænsninger. SEB vurderede således, at [klagerens] generelle erhvervsevne var nedsat med mindst 2/3 i henhold til forsikringsbetingelserne. Af SEBs bevillingsbrev fremgår det eksplicit, at [klageren] omgående skal kontakte SEB, såfremt hans erhvervsevne måtte blive forbedret i den mellemliggende periode.

Det bemærkes, at der indtil SEBs ophævelse med virkning fra den 1. oktober 2016 er udbetalt forsikringsydelser på samlet kr. 268.691,74 og bevilliget en samlet præmiefritagelse på kr. 8.745,27.

2.2 **Grundlaget for SEBs bevilling af forsikringsdækning**
Til brug for SEBs vurdering af, hvorvidt [klagerens] generelle erhvervsevne var nedsat i et omfang, der berettigede ham til forsikringsdækning, indhentede SEB en speciallægeerklæring af 5. januar 2016, udarbejdet af dr.med. …, jf. bilag 1. [Klageren] har i forbindelse hermed oplyst følgende til speciallæge … om sin helbredstilstand og funktionsindskrænkninger:
…
Grundlaget for SEBs vurdering af [klagerens] generelle erhvervsevne var endvidere lægeattest af 11. juli 2015, udarbejdet af [klagerens] praktiserende læge til … Kommune, jf. bilag 2, hvoraf fremgår følgende konklusioner efter [klagerens] helbredsundersøgelse:
…
I forbindelse med … Kommunes vurdering af [klagerens] ansøgning om førtidspension har [klageren] bl.a. oplyst følgende omkring sin helbredstilstand og funktionsbegrænsninger, som fremgår af et notat af 8. maj 2015, jf. bilag 3 (uddrag):
…
[Klageren] er bl.a. på denne baggrund bevilget førtidspension af … Kommune pr. 1. november 2015. Oplysningerne er også indgået i forbindelse med SEBs behandling af [klagerens] anmodning om dækning under pensionsforsikringen.

Til brug for SEBs behandling af [klagerens] anmodning om forsikringsdækning har [klageren] ved udfyldelsen af skemaet 'anmeldelse af tab af erhvervsevne', underskrevet 25. oktober 2015, oplyst, at han ikke kan udføre nogle former for arbejdsfunktioner, og at han ikke vil være i stand til at vende tilbage til arbejdsmarkedet, jf. bilag 4.

De ovenfor anførte oplysninger er indgået ved SEBs vurdering af [klagerens] erhvervsevne og dermed grundlaget for de erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelser under pensionsforsikringsaftalen, som er blevet bevilget for perioden 1. november 2015 til 1. november 2020, jf. bilag 5.

2.3 **SEBs ophævelse af forsikringen**
Ved brev af 28. september 2016 ophævede SEB [klagerens] pensionsforsikring med virkning fra den 1. oktober 2016, idet [klageren] efter SEBs opfattelse bevidst har afgivet urigtige oplysninger

om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne i forbindelse med sin ansøgning om bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse under pensionsforsikringen hos SEB. Subsidiært at [klageren] i strid med sin forpligtelse hertil bevidst har undladt at give SEB meddelelse om, at hans erhvervsevne er forbedret. Brevet af 28. september 2016 er vedlagt klagen til ankenævnet af 27. september 2017.

Ophævelsen skyldtes, at SEB har indsamlet et bredt udvalg af oplysninger, der viser, at [klageren] var i stand til at udføre fysisk krævende [arbejde] i [klagerens virksomhed] i et omfang, der svarer til mere end 1/3 af en fuldtidsstilling. Endvidere viser oplysningerne, at de arbejdsopgaver, som [klageren] udfører, er helt uforenelige med de klager, der er anført over for lægerne, … Kommune og SEB. Det skal særligt fremhæves, at [klageren] bl.a. har oplyst at være helt ude af stand til at udføre nogen former for erhvervsarbejde som følge af sine gener.

Ovennævnte oplysninger foreligger bl.a. dokumenteret i form af observationsrapporter, fotos og videooptagelser. SEB har således ved observationer foretaget den 24. - 26. august, 30. august - 2. september, 6. - 9. september og 13. - 16. september 2016 konstateret, at [klageren] arbejdede som [fysisk krævende job] i [klagerens virksomhed] i op mod 9 ½ time om dagen og 22 timer om ugen, jf. bilag 6.

[Klageren] er flere gange om ugen observeret at indkøbe … varer i … tidlige morgener, læsse og aflæsse varer fra firmabilen og efterfølgende arbejde med produktion i [klagerens virksomhed] i … I den forbindelse er [klageren] bl.a. observeret - uden besvær - at løfte tunge … og pudse [klagerens virksomhed] vinduer. For eksempel er [klageren] den 26. august 2016 kl. 07.37 set løfte … op på skulderen og bære den ind i …. Som bilag 7 er fremlagt observationsrapporter, inklusive fotos, for de pågældende dage, hvor SEB har observeret [klageren]. Som bilag C fremlægges på et USB-stik de tilhørende videooptagelser, der henvises til i bilag 7.

SEB har derudover foretaget internetundersøgelser, som viser, at [klageren] på tidspunktet for undersøgelsen optræder og er anført som manden bag [klagerens virksomhed], og at der ikke ifølge regnskabet for virksomheden … for 2015 er angivelser af, at [virksomheden] er afhændet, som oplyst af [klageren] til speciallæge …, jf. bilag 1. Som bilag D fremlægges SEBs internetundersøgelse.

Det bemærkes, at [klageren] fortsat optræder som manden bag virksomheden på … hjemmeside, og det fremgår af [klagerens virksomheds] seneste årsregnskab for 2016, at [klageren] fortsat er direktør, bestyrelsesmedlem og ejer, at virksomhedens hovedaktivitet er handel og fabrikation af … varer, og at virksomheden i 2016 havde en omsætning på 460.348 kr. og 746.711 kr. i 2015. Årsregnskabet for 2016 fremlægges som bilag E. Dette bekræfter - sammenholdt med ovenstående observationer - [klagerens] engagement og deltagelse i driften af [klagerens virksomhed], og virksomheden/driften ses ikke afhændet, som oplyst i klagen af 27. september 2017.

De ovenfor nævnte oplysninger er klart uforenelige med de oplysninger om omfanget og karakteren af [klagerens] gener og funktionsindskrænkninger, som han har givet til læger, … Kommune og SEB, og som har udgjort grundlaget for SEBs beslutning om bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse. Der er intet i de oplysninger, som SEB nu er i besiddelse af, som antyder, at [klageren] skulle have de anførte funktionsindskrænkninger med den virkning, at hans erhvervsevne skulle være reduceret med mere end 2/3, jf. forsikringsbetingelserne. Det er derimod SEBs

opfattelse, at [klageren] er i stand til at varetage et arbejde som [fysisk krævende job] på langt mere end 2/3 af en fuldtidsstilling.

Det er således SEBs opfattelse, at [klageren] har udvist svig over for SEB, idet han har forsømt sin forpligtelse til at give SEB sandfærdige oplysninger om sin erhvervsevne, senest i forbindelse med udarbejdelsen af speciallægeerklæringen af 5. januar 2016, jf. bilag 1. Subsidiært har [klageren], i strid med sin forpligtelse hertil, bevidst undladt at give SEB meddelelse om, at hans erhvervsevne er blevet markant forbedret.

På baggrund af ovennævnte er det SEBs opfattelse, at selskabet er berettiget til at ophæve [klagerens] pensionsforsikring pr. 1. oktober 2016 som sket.

SEB forstår ud fra [klagerens] klage til ankenævnet, at [klageren] er enig i, at det omfang, han er observeret at arbejde i de af SEB observerede dage, udgør mere end 1/3 af en fuldtidsstilling. [Klagerens] indsigelser er derimod, at SEBs observationer ikke tegner et repræsentativt billede af [klagerens] erhvervsaktivitet, og at der således var tale om en helt ekstraordinær situation, hvor han var nødsaget til (og i stand til) at arbejde lige præcis i de dage, hvor SEB observerede ham. [Klageren] er ikke fremkommet med yderligere bemærkninger til, hvorfor han var nødsaget til at hjælpe til de pågældende dage. Denne (sø)forklaring må derfor tilsidesættes som udokumenteret og utroværdig. SEB har i ophævelsesbrevet taget forbehold for at kræve allerede udbetalte ydelser tilbagebetalt. Dette forbehold fastholder SEB.

3 SAMMENFATTENDE ANBRINGENDER
Det gøres gældende, at det til enhver tid påhviler [klageren] at løfte bevisbyrden for, at han opfylder forsikringsbetingelserne for at være berettiget til erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse.

Det gøres gældende, at [klageren] ikke har løftet denne bevisbyrde, da det fremlagte materiale i bilag 7, C, D og E dokumenterer, at [klageren] arbejder og er i stand til at arbejde langt mere end 1/3 af en fuldtidsstilling.

Det gøres endvidere gældende, at SEB har løftet bevisbyrden for, at [klageren] har udvist svig overfor SEB ved at have afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af hans erhvervsevne i forbindelse med sin ansøgning om fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse, senest i forbindelse med speciallægeerklæringen af 5. januar 2016, jf. bilag 1. SEB er dermed berettiget til at ophæve [klagerens] pensionsforsikring fra den 1. oktober 2016 som sket."

Klagerens advokat har i brev af 6/4 2018 til nævnet bl.a. anført:

"**PÅSTAND:**
Det i undertegnedes skrivelse af 27. september 2017 til Ankenævnet for Forsikring fastholdes.

Der vedlægges følgende bilag og bilagsmateriale:

Kopi af sagsakter fra Jobcenter … til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, indeholdende min klients sygedagpenge og førtidspensionssag, inkl. LÆ 265, rehabiliteringsplanens forberedende del, funktionsvurdering, og afgørelse om tilkende af førtidspension af 19. oktober 2015. (Bilag 1).

Der vedlægges yderligere lægelige sagsakter fra Jobcenter … (bilag 2).

Der vedlægges kopi af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings (Arbejdsskadestyrelsen) afgørelse af 20. juni 2016 (bilag 3), hvoraf fremgår, at min klients samlede erhvervsevne vurderes til at være nedsat til 80 %. Jeg henviser i den-forbindelse til side 4 i afgørelsen.

For så vidt angår observationsrapporten skal det bemærkes, at observationsrapporten efter min opfattelse er foretaget delvis på privat grund, og således kan være i strid med gældende regler. I givet fald skal jeg anmode om, at observationsrapporten udgår af den sag, der skal behandles af Ankenævnet for Forsikring.

Det forhold at observanten i dele af observationen beskriver, hvad han ser, uden at filme observationen, ændrer ikke herved.

For så vidt angår min klients tilknytning til [klagerens virksomhed] i …, skal det bemærkes, at [virksomheden] var solgt til 3. person før den periode, hvor observationerne fandt sted. Den pågældende 3. person magtede imidlertid ikke opgaven med driften af [klagerens virksomhed]. Min klient havde haft [virksomheden] dengang i ca. små … år, og følte at [virksomheden] var 'hans barn'.

Min klient valgte derfor at hjælpe den pågældende 3. person i nogle få dage, tvunget af omstændighederne.

SEB Pensionsforsikring A/S **opfordres** i den forbindelse til at oplyse og dokumentere, hvorvidt der har været foretaget yderligere observationer af min klient ud over de der fremgår af bilag 7.

Det forhold, at min klient i en stor del af tiden befandt sig i [klagerens virksomheds] baglokale har ikke karakter af arbejde eller arbejdsevne.

Min klient har en række sygdomme efter et langt liv som [fysisk krævende job], og har igennem de senere år udviklet forholdsvis svær psoriasisgigt. Disse sygdomme udelukker en varig arbejdsevne inden for såvel det normale som rummelige arbejdsmarked.

Jeg har anmodet min klients egen læge om at fremkomme med en opdateret udtalelse om min klients sygdomskompleks og muligheder for at være tilknyttet arbejdsmarkedet i nogen form.

Endelig vedlægges kopi af købekontrakt (bilag 4) af 14. februar 2017, hvoraf fremgår, at min klient endte med at sælge [virksomheden] til en 'anden 3. person' per 1. marts 2017.

Min klient har ikke nogen form for tilknytning til virksomheden."

Selskabets advokat har i brev af 9/5 2018 til nævnet bl.a. anført:

"**1 SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER**
Indledningsvis bemærkes, at SEB refererer til de i replik af 6. april 2018 fremlagte bilag 1-4 som bilag 1 (ny) osv., da de med klagen indsendte bilag også er litreret bilag 1-7 efter litreringen i ophævelsesbrevet af 28. september 2016 til [klageren].

[Klageren] har i replikken fremlagt kommunale sagsakter fremsendt af … Jobcenter til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring den 17. december 2015, jf. bilag 1 (ny), samt lægelige akter for perioden 2010 til omkring slut 2013, jf. bilag 2 (ny), der også er fremsendt til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har på den baggrund truffet afgørelse om, at [klagerens] erhvervsevne som følge af en dækningsberettiget arbejdsskade i henhold til arbejdsskadesikringsloven er nedsat med 20 %, mens hans samlede tab af erhvervsevne vurderes at være 80 %, jf. bilag 3 (ny).

Det skal først og fremmest fremhæves, at afgørelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i høj grad er baseret på [klagerens] egne oplysninger om sine gener og funktionsniveau, herunder bl.a. bilag 1 og 2, som SEB også inddrog ved beslutningen om bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelser i perioden 1. november 2015 til 1. november 2020. Disse oplysninger om [klagerens] begrænsede funktionsevne givet til læger, … Kommune og SEB er klart uforenelige med det funktionsniveau, som [klageren] er observeret faktisk at have, jf. bilag C og bilag 7. Sagt med andre ord; hvis Arbejdsmarkedets Erhvervssikring var i besiddelse af materialet i nærværende sag, havde de næppe fundet, at [klagerens] samlede erhvervsevne er nedsat med 80 %.

Hertil kommer, at Arbejdsmarkedet Erhvervssikring vurderer omfanget af nedsættelsen af erhvervsevnen ud fra nedgangen i skadelidtes indtægt, hvorimod SEBs vurdering af erhvervsevnetabet indeholder såvel et helbredsmæssigt som et økonomisk kriterium, jf. forsikringsbetingelserne i bilag B. Arbejdsmarkedet Erhvervssikring anfører desuden, at [klageren] med sine samlede gener er i stand til at varetage et deltidsjob. Herved er [klagerens] erhvervsevne (også ifølge Arbejdsmarkedet Erhvervssikring) i henhold til forsikringsbetingelserne ikke nedsat med 2/3 eller mere.

Den anførte overdragelse af [klagerens virksomhed] inden SEBs foretagne observationer er ikke dokumenteret, og der fremgår intet herom i årsrapporten for 2016, jf. bilag E, eller i den fuldstændige udskrift fra CVR-registeret for virksomheden, der fremlægges som bilag F. På trods af den fremlagte købskontrakt af 14. februar 2017, jf. bilag 4 (ny), og på trods af [klagerens] angivelse i replikken om, at han ingen form for tilknytning har til virksomheden, ses [klageren] fortsat at være direktør og bestyrelsesmedlem i [klagerens virksomhed] pr. 24. april 2017, hvor årsrapporten for 2016 er aflagt, jf. bilag E. Endvidere fremgår det ikke af ledelsesberetningen i årsrapporten, at der er sket væsentlige ændringer, såsom et salg af [virksomheden] og varelageret, siden årsskiftet, jf. bilag E. Det fremgår også af CVR-registeret, jf. bilag F, at [klageren] fortsat er direktør, bestyrelsesmedlem og 100 % ejer [virksomheden]. [Klageren] må således fortsat anses for at have en stræk tilknytning til og deltagelse i [virksomheden] /driften, som dokumenteret på videooptagelserne, jf. bilag C og bilag 7. Under alle omstændigheder dokumenterer videooptagelserne, at [klageren] er i stand til at deltage i væsentligt omfang i driften af [virksomheden], og det forhold, at han eventuelt ikke længere gør det, er uden betydning for SEBs vurdering af hans erhvervsevne.

Det bemærkes, at det i øvrigt ikke fremgår tydeligt af købskontrakten i bilag 4 (ny), hvilken virksomhed der er overdraget pr. 14. februar 2017.

[Klageren] anfører i replikken som begrundelse for hans aktivitet i de dage, hvor SEB foretog observationer, at han hjalp til i [virksomheden] nogle få dage (tilfældigvis de observerede dage), idet den første køber af [virksomheden] ikke kunne overkomme opgaven med driften af [virksomheden]. Det fremstår fortsat utroværdigt, at dette skulle være tilfældet, hvorfor SEBs observationer

må anses for repræsentative for [klagerens] generelle erhvervsaktivitet - og under alle omstændigheder repræsentativt for hans erhvervsevne, der udgør langt over 1/3.

Det må desuden have formodningen for sig, at [klageren] arbejder, når han opholder sig i [virksomhedens] baglokale.

Det bestrides, at observationerne delvist er foretaget i strid med straffelovens § 264a, der foreskriver, at man ikke uberettiget må fotografere (eller filme) folk, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted. Det følger omvendt heraf, at det er lovligt med det 'blotte øje' at observere folk, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, og i sagens natur også at beskrive det således observerede. Hvis [klageren] fastholder, at observationerne er foretaget lovstridigt, bedes [klageren] præcisere hvilke optagelser, der konkret påstås at være optaget ulovligt.

Selv hvis observationerne var foretaget i strid med loven - hvilket bestrides - gøres det gældende, at dette ikke har nogen betydning for, at de kan indgå i ankenævnets behandling og afgørelse af sagen.

På foranledning af [klagerens] opfordring skal oplyses, at bilag C, bilag D og bilag 7 udgør det fulde observationsmateriale. SEB har i sagens natur ikke mulighed for at dokumentere, at SEB ikke har foretaget yderligere observationer end de i sagen fremlagte."

Klagerens advokat har i brev af 5/7 2018 til nævnet bl.a. anført:

"Bilag 1 - 4 i replikken ændres til bilag 8 - 11.

Jobcenter … har som anført i replikken tilkendt sagsøger førtidspension.

Der er foretaget et helt sædvanligt og forholdsvist langvarigt afklaringsforløb af sagsøger. Sagen har været behandlet i rehabiliteringsteamet med deltagelse af læge fra regionen. Egen læge har beskrevet sagsøgers mange sygdomme/ skader i LÆ265.

Skaderne udgør hver for sig og samlet en forholdsvis betydelig personskade/ sygdomskompleks.

De fleste - eller måske alle - sygdomme er objekt konstateret og dokumenteret i sagens lægelige akter.

Det er således ikke korrekt, når SEB Pensionsforsikring i duplikken anfører, at klagerne alene består af min klients subjektive oplysninger. Sagen er i høj grad dokumenteret af objektive oplysninger og fund.

Spørgsmålet i nærværende sag er vel, hvorvidt de fotooptagelser der er foretaget af SEB Pension ændrer ved den afgørelse der er fremkommet fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i arbejdsskadesagen og Jobcenter … i førtidspensionssagen.

Det gøres fortsat gældende, at der er tale om et øjebliksbillede af min klient. Ingen af min klients skader medfører, at man ikke kan bevæge ryg, arme eller ben. Min klient var hårdt presset efter at have solgt sin [virksomhed] og følte, at hans livsværk mere eller mindre forsvandt imellem hænder på ham med mindre han hjalp til nogle få gange i [virksomheden]. Denne hjælpsomhed

gav umiddelbart efter bagslag. Min klients sygdom forværredes omgående, og der er ikke taget fotos af min klient efter en arbejdsdag, hvor min klient måtte indtage betydeligt mere smertestillende medicin og fik flere problemer med psoriasisgigten. Min klient er fortsat tilknyttet reumatologisk afdeling til kontrol for samme.

Min klient har solgt [virksomheden] i februar 2017, hvilket er dokumenteret i købsaftale (bilag 11).

Såfremt SEB Pensionsforsikring fortsat indtager den opfattelse, at der ikke har været tale om et reelt og gennemført salg beder jeg om, at dette meddeles. I givet fald vil jeg anmode selskabets revisor om at bekræfte, at der er foretaget salg, som omtalt i købsaftalen.

Jeg har i øvrigt anmodet min klients læge om at fremkomme med opdaterede lægelige oplysning, idet man kunne få det indtryk i duplikken, at de sygdomme/ skader, der er anført i sagens mange lægelige akter, ikke er reelle.

Dette bestrides i øvrigt."

Selskabets advokat har i brev af 24/7 2018 til nævnet bl.a. anført:

"**1 SUPPLERENDE SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER**
SEB bestrider ikke, at [klageren] lider af psoriasisgigt, men SEB bestrider, at generne og funktionsbegrænsningerne forbundet hermed (og med eventuelle andre sygdomme) medfører, at [klagerens] erhvervsevne er nedsat med mere end 2/3.

Det fastholdes i den forbindelse, at afgørelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (og beslutningen om tilkendelse af førtidspension) i høj grad er baseret på [klagerens] egne oplysninger om sine gener og funktionsniveau, herunder bl.a. bilag 1 og 2, som SEB også inddrog ved beslutningen om bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelser i perioden. Disse oplysninger om [klagerens] begrænsede funktionsevne givet til læger, … Kommune og SEB er klart uforenelige med det funktionsniveau, som [klageren] er observeret faktisk at have, jf. bilag C og bilag 7.

Det skal bemærkes, at SEB ikke er enig i, at det afgørende i nærværende sag er, om SEBs observationer ændrer afgørelsen fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring og Jobcenter … beslutning om tilkendelse af førtidspension. Der er tale om forskellige vurderinger ud fra henholdsvis arbejdsskadesikringsloven, sociallovgivningen og SEBs forsikringsbetingelser. Det fastholdes dog, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring næppe havde fundet, at [klagerens] samlede erhvervsevne var nedsat med 80 %, hvis de var i besiddelse af materialet i nærværende sag.

SEB bestrider ikke, at [klageren] efter SEBs ophævelse har overdraget sin [virksomhed]. SEB fastholder, at [klageren] har givet urigtige oplysninger om, hvornår [virksomheden] blev afhændet med henblik på at påvirke SEBs beslutning om anerkendelse af et erhvervsevnetab. [Klageren] oplyste således i juli 2015 til sin privatpraktiserende læge, at han var ked af at måtte opgive sit erhverv og tage skridt til at sælge sin [virksomhed], jf. bilag 2, og i januar 2016 oplyste [klageren] til speciallæge …, at han havde afhændet si[virksomheden], jf. bilag 1.

Som tidligere anført er det desuden ikke afgørende, hvorvidt [klageren] faktisk har overdraget [virksomheden]. Afgørende er derimod, at videooptagelserne og observationsrapporterne fra au-

gust og september 2016 dokumenterer, at [klageren] var i stand til at deltage i væsentligt omfang i driften af [virksomheden] (eller for den sags skyld i andet erhverv), og at [klageren] langt fra havde de funktionsindskrænkninger, som angivet til læger, … Kommune og SEB. Det bemærkes, at eventuelle forværringer i tilstanden efter SEB ophævelse pr. 1. oktober 2016 er uden betydning for, om SEB var berettiget til at ophæve [klagerens] pensionsforsikring som følge af svig."

Klagerens advokat har i brev af 7/9 2018 til nævnet bl.a. anført:

"Der fremlægges som bilag 12 mail af 26. august 2018 med ambulantnotater, speciallægeepikrise modtaget fra [klagerens] egen læge, …

Lægen har foretaget understregninger vedrørende det, som lægen anser som 'vigtige observationer foretaget af hospitalets læger'.

[Klageren] oplyser i går den 6/9-2018, at han har været til undersøgelse for psoriasisgigt, og desværre er sygdommen forværret yderligere.

De observationer, der er foretages af SEB Pensionsforsikring kunne ved en overfladisk vurdering af sagen give udtryk for at den aktivitet, som [klageren] udviser på de pågældende fotos er uforenelige med [klagerens] omfattende personskade. Det skal i den forbindelse medtages, at [klageren] har været [fysisk krævende job] hele sit liv.

[Klageren] kan godt fortsat foretage enkelte løft og enkelte arbejdsopgaver, men ikke i nogen form på daglig basis og selvfølgelig med den konsekvens, at såvel rygskade, som skulderskade og psoriasisgigt udvikles i negativ retning.

[Klageren] kæmpede for at hjælpe den pågældende bestyrer af [virksomhed] med nogle få opgaver, men det kan ikke i nogen form sammenlignes med, at [klageren] dermed har en erhvervsevne, der er brugbar i nogen form.

[Klageren] er tilkendt førtidspension og har været igennem et afklaringsforløb i det lokale jobcenter, som dokumenterer en omfattende skade. Denne skade er tillige vurderet af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Der henvises til sagens bilag 10.

Jeg har anmodet [klageren] om at fremsende dokumentation for forværringen af psoriasisgigten. Jeg vil, når jeg har modtaget denne, videresende dokumentationen til Ankenævnet for Forsikring."

Selskabets advokat har i brev af 17/9 2018 til nævnet bl.a. anført:

"**1 SUPPELRENDE SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER**
[Klageren] har som bilag 12 fremlagt uddrag af sin journal fra egen læge frem til 2015. Det skal for en god ordens skyld igen fremhæves, at SEB ikke bestrider, at [klageren] lider af psoriasisgigt og eventuelt andre lidelser, men SEB bestrider, at generne og funktionsbegrænsningerne forbundet hermed medfører, at [klagerens] erhvervsevne er nedsat med mere end 2/3.

[Klageren] oplyser, at han agter at fremlægge dokumentation for en forværring af gigten, som efter det oplyste er konstateret den 6. september 2018. Idet der i nærværende sag er tale om en

> ophævelse af [klagerens] pensionsforsikring pr. 1. oktober 2016 som følge af svig, er forhold efter denne dag, herunder en senere forværring af gigten, uden betydning for sagen."

Klagerens advokat har i mail af 5/10 2018 til nævnet bl.a. anført:

> "Jeg afventer at modtage yderligere en udtalelse fra egen læge, som har fulgt min klient igennem hele forløbet. Jeg forventer at modtage udtalelsen fra lægen inden for 14 dage."

Selskabets advokat har i mail af 17/10 2018 til nævnet bl.a. anført:

> "Klagers påstand i klagen til ankenævnet af 27. september 2017 er, at indklagede skal anerkende, at klager er berettiget til erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse under forsikringen med aftalenr. …, også efter indklagedes ophævelse, og at indklagede ikke er berettiget til at ophæve *pensionsforsikringen* per 1. oktober 2016.
>
> Indklagedes påstand lyder, at klagen ikke kan tages til følge.
>
> Inden sagens afgørelse, skal det for en god ordens skyld præciseres, at indklagede kun har ophævet forsikringsdækningen under aftalenr. … og ikke pensionsordningen i sin helhed, jf. således bilag A. Klagers påstand formodes således kun at vedrøre, at indklagede ikke er berettiget til at ophæve forsikringsdækningen under aftalenr. … per 1. oktober 2016. Heroverfor fastholder indklagede, at klagen ikke kan tages til følge.
>
> Klagers advokat er cc nærværende email og opfordres for en orden skyld til at oplyse, om klager er enig i det ovenfor anførte."

Klagerens advokat har den 11/4 2019 fremlagt yderligere journal/epikriser fra egen læge, som er forelagt for nævnet. Heraf fremgår det bl.a. den 27/4 2017, at klageren er indstillet til en knæoperation på grund af svær medial artrose i højre knæ.

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenfor. Af funktionsvurdering af 8/5 2015 fra kommunen fremgår bl.a.:

> "**Oplæg fra rådgiver:**
> [Klageren] er [i 50'erne] og har været sygemeldt siden september 2011 på grund af arbejdsbetinget lidelse, han har gigt herunder psoriasisgigt og der er ikke endnu ingen behandlinger, som kan afhjælpe dette. [Klageren] har været [fysisk krævende job] igennem mange år.
>
> Han har en væsentlig og varig funktionsnedsættelse vedrørende stort set alle fysiske aktiviteter.
>
> **Subjektivt:**
> …
> [Klageren] føler sig meget begrænset i sin dagligdag. Han fortæller, at han ikke kan planlægge noget, da hans smerter er meget påvirket af vejret. Han måtte f.eks. aflyse sin fødselsdag og kunne

ikke tage med til påskefrokost forleden. Han fortæller, at der er stor forståelse for hans tilstand fra venner og familie. Når det er varmt har han det bedst og smerterne ligger på 5 ud af 10, på en skala hvor 10 er værst mulig smerte. Når vejret er koldt/fugtigt, ligger smerterne på 10, og han ville gerne sige 20, hvis det var muligt. Han fortæller, at han gerne vil have sin pension, så han kan flytte til [udlandet] i vinterhalvåret pga. varmen og have et sommerhus i Danmark, som han vil bo i, i sommerhalvåret.
…
[Klageren] bor alene i et stort ældre toplanshus med soveværelse på 1. sal. Han får meget hjælp af sin familie, som dagligt besøger ham. De gør rent, ordner have og handler for ham, når han har det værst. Han kan selv klare den lette oprydning og tøjvask og er selvhjulpen i personlig pleje, der dog tager ham en del tid pga. smerterne. Han bestræber sig på at komme i bad hver 2.-3. dag, da det er så tidskrævende. På dårlige dage, kan han ikke selv kan tage strømper på, og han har ofte fået sin [familiemedlem] til dette. Det er svært at samle ting op, og klare noget hvor han skal bukke sig ned, f.eks. binde sko, pga. smerter og stivhed i hofter og knæ. På dårlige dage kan han ikke klare trapperne og sover i stedet på sofaen, hvor han også opholder sig det meste af liden.

Han fortæller, at han dagligt tager i svømmehallen, hvor der er sauna, hvilket hjælper på smerterne. Han kan kun svømme de dage han har det bedst og supplerer med dagligt solarie, for at få mere varme. Han kan cykle til svømmehallen på de gode dage, med en masse pauser, hvor han skiftevis går/står/cykler, og tager bilen på de værste dage.

Alle aktiviteter er med pauser, hvor han skiftevis sidder og står. Han tager sig god tid til pauser og sætter sig ned efter behov. Han har en stok, som han bruger til at flytte ting med, skubbe døre i og støtte sig til. Han har for vane at støtte sig til møbler o.l. men kan godt gå uden. Han har det dog bedst når han har stokken med sig som en tryghed, da han engang er faldet.

[Klageren] har gennem årene lært, at han på de gode dage ikke skal kaste sig over for mange opgaver, og er opmærksom på at fordele sin energi rimeligt, så han kan klare sig med pauser. Familien klarer derfor fortsat rengøring og havearbejde for ham, så han ikke skal bruge alle sine kræfter på det. Han kan på gode dage, komme op i sin seng på 1. sal og sove og være lidt mere fysisk aktiv, med cykling ca. 1 km. ad gangen og svømning.

Fysioterapeutisk funktionsvurdering:
Fysisk test d. 09.04.15

Objektivt:
[Klageren] er til samtale og test i Træningsenheden i alt i en time. Han er selv kørt i bil hertil og ankommer uden stok. [Klageren] er fysisk aktiv med test i sammenlagt 10 min., resten af tiden taler vi sammen. Under samtalen sidder [klageren] uroligt og giver udtryk for at det er en dårlig dag med ømhed og smerte i alle led, specielt i skuldre, albuer og knæ. [Klageren] taler generelt meget i den time han er i Træningsenheden, som ikke nødvendigvis omhandler sin egen tilstand og derfor ikke har væsentlig relevans. Han holder mange pauser grundet smerter og ubehag. [Klageren] fremstår alderssvarende.
…
16 min gangtest: [Klageren] går 120 m på 6 min uden hjælpemidler. (Referenceværdi: distancen svarer til ca. 20 % af hvad man kan forvente af en mand på samme alder.
…

Rejse-sætte-sig: [klageren] formår ikke at udføre testen og forklare det ved, at han har for mange smerter til at kunne gennemføre.
[Klageren] formår dog at rejse sig enkelte gange fra en stol efter samtale. Han rejser sig let besværet og med hjælp fra armlæn for at aflaste benene. Tyngdelinjen er forskudt mod venstre og han benytter venstre ben mere for at komme op at stå. Han viser tegn på ubehag ved at se anstrengt ud. Han fortæller, at det primært gør ondt i knæene.

Armbøjninger med 2 kg's håndvægt: Højre 6 stk. på 30 sek. Venstre 4 stk. på 30 sek. [Klageren] ligger uden for kategorien for senior fitnesstest aldersmæssigt, men sammenlignet med normalområdet for en mand på 60-64 år som er 16-22 gentagelser, vil han derfor være i 'risiko for tab af funktionel mobilitet' hvis testen havde været inden for hans aldersgruppe.

Trappegang: Vi taler om at afprøve trappegang. [Klageren] afviser, at han ikke kan gå på trapper i dag pga. smerter i kroppen og er derfor ikke villig til at afprøve dette.

Balance: [Klageren] udfører tandemtest. Han rejser sig op og samler fødderne og formår at stå uden besvær i 10 sekunder. Herefter stiller han fødderne forskudt af hinanden og formår også at stå i 10 sekunder. Sidste del er med den ene fod foran den anden i en lige linje og her klarer [klageren] at stå i 4 sekunder med mange balancereaktioner. Han fortæller, at han får ondt af at skulle holde balancen som ses ved at [klageren] spænder op i muskulaturen omkring nakke og skuldre.
…
Ergoterapeutisk test (AMPS)
…
[Klageren] er undersøgt i hjemmet den 07.04.15.
…
[Klageren] havde en stok med sig, som er meget lav. Denne brugte han sparsomt under opgaverne.
…
Objektivt:
Ved AMPS undersøgelsen **d. 07.04.15**, var de to selvvalgte dagligdagsaktiviteter:
- At støvsuge spisestue/køkken og flytte lette møbler
- Lave en kande kaffe, dække bord og serverer med kage, til 4 person

…
Motoriske ADL færdigheder:

- At stabilisere sig - Han støtter sig og læner sig op ad møbler/køkkenbord.

…
Resultatet indikerer, at udførelsen af ADL opgaver er anstrengende, og at de motoriske ADL færdigheder er lavere end forventet aldersmæssigt.
…
Samlet vurdering:
Det vurderes, at [klageren] har markant nedsat aktivitets- og funktionsniveau, grundet smerter fra sin psoriasisgigt. Både ergo- og fysioterapeutiske funktionstest, viser nedsat kondition og styrke, samt øget energiforbrug ved fysisk aktivitet og daglige aktiviteter. Der er ingen øget smertepåvirkning under tests, hvilket [klageren] bekræfter er habituelt. Han er meget afhængig af hjælp til rengøring og havearbejde, fra venner og familie, da hans smerter er påvirket af vejrforhold, og på dårligere dage handler de også ind for ham.

Både [klagerens] motoriske og procesmæssige ADL færdigheder ligger lavere end forventet aldersmæssigt. Det vurderes at udførelsen af selvvalgte, velkendte og relevante ADL opgaver er anstrengende for ham og er forbundet med øget tidsforbrug. Endvidere har han behov for hjælp til at tørre noget op fra gulvet, da han er besværet, når han bukker sig ned, og der er en risiko for at ting går i stykker undervejs i opgaverne, da han bruger sin stok og mundstykket på støvsugeren, til at skubbe til katten og vandskålen med.

På trods af at begge undersøgelsesdage, var dårlige dage for [klageren], formåede han at vise større udholdenhed under aktivitet, end han kunne i selve den fysiske test, hvor han under 6 min. gangtest, måtte holde 2 pauser og afbrød testen efter 5 min. og 15 sek.

Det vurderes, at [klageren] kan klare lettere opgaver i hjemmet, når han tager sig tiden til det. Det vurderes, at han f.eks. vil kunne klare at støvsuge i eget tempo, såfremt han deler opgaven op, får indstillet støvsugerrør og sugestyrke hensigtsmæssigt og holder pauser undervejs.
Han kan flere ting end han giver udtryk for, da han på dagen for den ergoterapeutiske undersøgelse, giver udtryk for ikke at kunne noget, og alligevel indvilliger i at støvsuge. Og ligeledes under de fysiske tests, hvor han indleder med ikke at ville deltage grundet smerter, men ender med at gennemføre de fleste tests.

[Klageren] er meget opmærksom på ikke at overbelaste sig i sin dagligdag, og lader til at have opgivet tanken om at være i stand til at udføre flere aktiviteter end han gør på nuværende tidspunkt. Han fremstår ikke motiveret for at ændre på dette og lader til kun at være opsat på at flytte til [udlandet] i vinterhalvåret, for at få udbytte af varmen, som har en gavnlig effekt på hans smerter.

Det vurderes, at han bruger sin energi på de aktiviteter som er vigtige for ham, og som giver ham noget velvære i en smertepræget dagligdag, f.eks. at cykle små ture, tage i svømmehallen, sauna og solarie.

Det vurderes ikke at der er træningspotentiale. Dels grundet [klagerens] store udsving i smerterne, som gør det vanskeligt at planlægge træning med ham, og dels grundet [klagerens] nedsatte initiativ ift. at lave mere end han gør. Det er tydeligt, at hans dagligdag er præget af smerter, og at han på trods af store doser smertestillende, stadig er besværet med at udføre selv lette aktiviteter, såsom at dække bord. Derudover er han opmærksom på at holde sig aktiv med svømning og cykling, på gode dage, og kommer på trods af smerter, altid ud for at benytte sig af sauna og solarie.

Anbefalinger:
Det anbefales at [klageren] forsat klarer de daglige gøremål, der er mulige, afhængig af dagen, og fortsat vedligeholder sit funktionsniveau ved svømning og cykelture.

[Klageren] er anbefalet at kigge på [onlinebutik], for inspiration til hjælpemidler, så han lettere kan samle ting op og tage strømper på, strømpepåtager i plast og gribetang.
Han er derudover anbefalet at gå uden at støtte sig, da gangen derved påvirkes mindre og bliver mere stabil."

15. 91387

Af lægeattest af 11/7 2015 fra egen læge fremgår bl.a.:

"**2.2 Relevante helbredsforhold**
…
Patienten lider af vanskelig behandlelig psoriasis artrit og har fået opblussen i sin gigt, især gennem den sidste måned.
Patienten er siden 2012 forsøgt behandlet via rheumatologerne … med Humira, Enbrel, Simponi, Remicade, metes og Cimzia. Humiras virkning aftog, Enbrel gav udtalte lokalreaktioner, Simponi medførte diarré og Remicade en allergisk tilfælde med universel hævelse.
Indtil videre ser det ud til at Cimzia har haft nogen effekt på ledsmerter og ledhævelser samt bevægelsesindskrænkningen, men slet ikke så man kan overveje arbejde.
…
2.3 Særlige hensyn
…
Man kan ikke stå i længere tid pga smerteforværring og søvnen er afbrudt af samme grund.
…
2.4 Lægens kommentarer til patientens opfattelse af eget helbred
…
Ked af at man har måtte opgive sit erhverv og tage skridt til at sælge sin [virksomhed] pga sygdom.
…
2.7 Lægens eventuelle supplerende oplysninger
…
Meget vel undersøgt gennem flere år af rheumatologerne … som aldrig er kommet op med nogen form for bærbar endsige kurativ behandling, hvorfor man har mistet sin arbejdsevne pga gigtlidelsen. Gigtlidelsen forbliver aktiv på trods af alle tiltag."

Af afgørelse om tilkendelse af førtidspension af 19/10 2015 fremgår bl.a.:

"**Du blev tilkendt førtidspension.**
Pensionen kan ydes fra den 01-11 -2015.

Pensionen er bevilget efter § 20 jfr. § 16, i lov om social pension. Der er i vurderingen lagt særlig vægt på de lægefaglige beskrivelser af dine fysiske begrænsninger. Det beskrives, at du er nedslidt som [fysisk krævende job], herunder nedslidt førlighed af begge arme og lænderyg. Det bemærkes, du har fungeret som [fysisk krævende job] siden dit 13 år. Du har yderligere diagnoserne tennisalbue og carpaltunnelsyndrom. Dertil kommer diagnose psoriasis gigt, med smerter, samt beskrivelse af stigende gigt aktivitet. Det er lægefagligt vurderet, at du er uden yderligere behandlingsmuligheder og funktionsniveauet ses dalene de seneste år. Det er beskrevet i akterne, at du tidligere har kunne begå dig i egen virksomhed med administrative opgaver. Det er oplyst, at du ikke har kunne fastholde denne arbejdsfunktionsevne og at din virksomhed ses nødsaget til afvikling inden for 3 måneder. Der er endvidere lagt vægt på funktionsvurderingen, som beskriver nedsat funktionsevne.
Det vurderes samlet, med særlig vægt på dit helbred, at din funktionsevne er væsentlig og varigt nedsat i et sådant omfang, at du ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, ej heler med skånehensyn."

16. 91387

Af speciallægeerklæring af 5/1 2016 fremgår bl.a.:

"**Aktuelle:**
…
Oplever smerteforværring, hvis han sidder mere end 15-20 minutter, står op mere end 10-20 minutter eller hvis han går selv over relativt korte afstande af størrelsesordenen et par hundrede meter. Oplever også smerteforværring ved at løfte blot få kg, specielt, hvis der samtidig er en vis vridbelastning.
…
Angiver aktuelt følgende
…
Ledsmerterne forværres ved mindste bevægelse eller belastning og af og til alene ved berøring. Har typisk forværring af ledsmerterne om morgenen og oplever som regel en lille bedring i løbet af dagen.
…
Funktionsniveau
Er uddannet som [fysisk krævende job] og har livet igennem arbejdet som [fysisk krævende job]. I begyndelsen som ansat og senere som selvstændig [fysisk krævende job] med egen [virksomhed] i … Oplevede, at han på grund af de beskrevne ledsmerter fik tiltagende svært ved at klare det relativt hårde fysiske arbejde som [fysisk krævende job] og blev på denne baggrund fuldtidssygemeldt i forbindelse med den voldsomme opblussen af ledsmerterne i 2010. Har efterfølgende fået tilkendt førtidspension i november 2015. Har afhændet [virksomheden], men sidder fortsat i bestyrelsen for denne, men der er kun tale om fremmøde en enkelt gang om året. Klienten har ikke på noget tidspunkt i sin karriere været vant til at lave mere kontormæssigt arbejde og har haft ansatte til dette. Har derfor ikke erfaring med denne type arbejde og han mener heller ikke, at han rent faktisk kan udføre det. Oplever, at han som beskrevet får forværring af lændesmerterne når han sidder ned, at han har svært ved at bruge fingrene på grund af ledsmerterne og at han på grund af den generelt høje smerteintensitet og træthed har vanskeligt ved at fokusere og koncentrere sig.

Bor alene i stort hus. Kan med lidt besvær klare madlavning, men kan slet ikke klare en indsats med støvsugning eller rengøring og kan heller ikke selvstændigt klare indkøb. Kan på såkaldte gode dage gå en lille tur omkring huset, men kan ikke gå over længere afstande. 1-2 gange om måneden oplever klienten en så voldsom forværring af ledsmerterne, at han næsten må tilbringe det meste af dagen i sengen. Han har hver eneste dag behov for at hvile sig 1-2 timer midt på dagen. Klienten har tidligere været meget sportsaktiv med blandt andet jagt og boksning, men har nu helt opgivet disse aktiviteter. Kan føre bil, men har svært ved at gøre det i mere end en times tid ad gangen.

Klienten mener ikke selv, at han kan udføre nogen som helst former for erhvervsarbejde.

Objektivt
Rimelig almentilstand. Stor og kraftig bygget, men også betydelig overvægtig. Er tydelig smertepåvirket og er besværet både ved af- og påklædning og ved forflytninger. Gangen foregår langsomt og besværet. Fremtræder psykisk upåfaldende og umiddelbart glad og jovial. Man har ikke mistanke om depression. Ingen sikre nonorganiske tegn. Ingen hvileåndenød eller cyanose. Ingen anæmi eller icterus.
…
Paraklinik

17. 91387

Det fremgår af journaloplysninger fra Reumatologisk Afdeling, … Hospital, at MR-skanning af lænderygsøjle og sacroiliacaled har vist betydelige slidgigtforandringer, men at der ikke har været tegn til, at klientens psoriasisgigt har involveret rygsøjlen. Der foreligger ikke beskrivelse af røntgenbilleder af leddene, så på det foreliggende kan man ikke afgøre om der er tale om en deformerende, destruktiv eller erosiv psoriasisgigt.

Konklusion
[I 50'erne] mand som siden ungdommen har oplevet tiltagende svære lændesmerter og som over de sidste ti år, og specielt over de sidste fem år, har haft svære ledsmerter især fra albuer, håndled, fingerled, knæled, ankelled og forfødder. Har været ret omfattende behandlet for ledsmerterne uden at der er sket nogen væsentlig bedring i tilstanden over de sidste fem år. Klienten fremtræder med rimelig almentilstand, men er betydelig smertepåvirket. Ved den objektive undersøgelse finder man dels ømhed og næsten ophørt bevægelighed i lænderygsøjlen og herudover ømhed af de nævnte led og hævelse svarende til leddene på enkelt finger og begge knæled. Billeddiagnostisk undersøgelse har vist slidgigtforandringer i lænderygsøjlen, mens der ikke foreligger oplysninger om billeddiagnostik i relation til leddene.

Klientens klager, de objektive fund og resultatet.af de billeddiagnostiske undersøgelser er forenelig med nedenstående diagnoser.

Arthritis psoriatica (psoriasisgigt)
Karpaltunnelsyndrom bilateralis (afklemning af nervus medianus ved begge håndled)
Spondylosis lumbalis (slidgigt i lænderyg)."

Af afgørelse af 20/6 2016 fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fremgår bl.a.:

"**Begrundelse**
Din erhvervssygdom i form af dobbeltsidig tennis- og golfalbue blev anerkendt som en arbejdsskade i vores afgørelse af 9. januar 2014.

Nu har vi truffet afgørelse om dit tab af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden.

Denne afgørelse gælder også for din sag med journalnummer … om tennisalbue. Årsagen er, at der er tale om sygdomme opstået som følge af den samme erhvervsmæssige udsættelse, og at sygdommene er opstået i tidsmæssig nærhed med hinanden. Følgerne af begge sygdommene bidrager til din samlede funktionsnedsættelse.

Du er tilkendt førtidspension, og din erhvervsmæssige situation er afklaret. Vi har derfor truffet en endelig afgørelse om dit tab af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden.

Vi har vurderet, hvor meget din arbejdsskade har nedsat din evne til at tjene penge ved at arbejde. Vi har sammenlignet, hvad du kunne tjene uden arbejdsskaden med hvad vi mener, at du kan tjene med arbejdsskaden.

Som følge af arbejdsskaden har du varige gener i dine albuer. Vi har tidligere fastsat dit varige mén til 12 procent.

Godtgørelsen for varigt men blev tilkendt for gener i form af smerter i begge albueled med nedsat bevægelighed ved bøjning af begge albuer. Derfor har du et skånebehov ved armbelastende arbejde.

Du skal skånes for arbejde som belaster dine arme generelt, hvilket i praksis vil sige en stor del af arbejdet som [fysisk krævende job].
Ud over arbejdsskaden har du carpaltunnelsyndrom, nedsat førlighed af begge arme samt lænderygsmerter. Endelig har du psoriasis-gigt, som ifølge de kommunale akter er den væsentligste lidelse i vurderingen af din berettigelse til førtidspension. Disse gener hindrer dig i at varetage arbejdsopgaver som [fysisk krævende job].

Vi vurderer, at du på grund af dine gener ikke vil kunne vende tilbage til dit arbejde som selvstændig [fysisk krævende job].

Årsagen er, at jobbet indebærer mange funktioner, der vil være belastende for dit bevægeapparat, eksempelvis … Du vil heller ikke kunne vende tilbage til et andet arbejde til samme løn.

Vi vurderer, at du med dine samlede gener godt kan varetage et deltidsarbejde, der ikke indebærer en belastning af dit bevægeapparat. Du vil eksempelvis kunne arbejde som rådgiver eller konsulent inden for …branchen på nedsat tid. Vi vurderer, at du i et ikke-bevægeapperatbelastende job aktuelt vil kunne tjene cirka 100.000 kroner.

Før skaden kunne du tjene ca. 482.000 kroner årligt i 2013-niveau (se beregningen i afsnittet om årsløn nedenfor). Det svarer til 505.258 kroner årligt i 2016-niveau.

Det betyder, at dit samlede tab af erhvervsevne er 80 procent.

Vi kan imidlertid kun givet erstatning for den del af dit tab af erhvervsevne, der skyldes arbejdsskaden. Vi vurderer, at omkring tre fjerdedele af dit tab af erhvervsevne, med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsskaden. Årsagen er, at især den tiltagende psoriasisgigt virker stærkt begrænsende på din funktionsevne ligesom carpaltunnellidelsen påvirker dine muligheder for at bruge dine hænder/arme.

Det betyder, at vi har fastsat dit tab af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden til 20 procent.

Du har ret til erstatning fra den 19. oktober 2015, hvor din sag hos kommunen overgik til behandling efter reglerne om førtidspension. Vi finder, at der fra dette tidspunkt er påvist et tab af erhvervsevne svarende til 20 procent.

I denne vurdering er indgået, at du modtog almindelig lønudbetaling fra dit [virksomhed] frem til 1. november 2015."

Af samlet oversigt over omfanget af selskabets observationer af klageren fremgår bl.a.:

"**Samlet aktivitet**
…
1. uge:
Onsdag 240816 7 timer 20 minutter arbejde

Torsdag 250816	8 timer 25 minutter	arbejde
Fredag 260816	6 timer 7 minutter	arbejde
I alt	**21 timer 52 minutter**	

2. uge:

Tirsdag 300816	6 timer	arbejde
Onsdag 310816	7 timer 29 minutter	arbejde
Torsdag 010916	6 timer 30 minutter	væk fra bop minus arbejde
Fredag 020916		minus arbejde
I alt	**13 timer 29 minutter**	**uden torsdag**

3. uge:

Tirsdag 060916	6 timer 15 minutter	arbejde
Onsdag 070916	9 timer 33 minutter	arbejde
Torsdag 080916		minus arbejde men [byggemarked]
Fredag 090916		minus arbejde men [supermarked]
I alt	**15 timer 48 minutter**	**uden torsdag og fredag**

4. uge:

Tirsdag 130916	3 timer 21 minutter	arbejde
Onsdag 140916	8 timer 5 minutter	arbejde
Torsdag 150916	2 timer 31 minutter	begravelse
Fredag 160916	8 timer 20 minutter	arbejde samt socialt … Havn
I alt	**22 timer 17 minutter**	**uden torsdag**"

Af årsrapport for 2016 og 2017 fra klagerens virksomhed fremgår det, at virksomheden i 2016 har haft en omsætning på 460.348 kr., og at virksomheden i 2017 har haft en negativ omsætning på 29.066 kr.

Klagerens advokat har fremlagt en købekontrakt af 14/2 2017, hvoraf det fremgår, at klageren overdrager virksomheden og varelageret til tredjemand den 1/3 2017.

Af mail af 26/8 2018 fra egen læge fremgår bl.a.:

> "Pt har været tilknyttet klinikken i mere en 20 år og lider af discusprolaps i ryggen samt vanskelig behandlelig, invaliderende psoriasisgigt siden 2009. Er i den anledning fulgt og følges stadig på rheumatologisk afd (gigtafd) … i …
>
> Jeg fremlægger en del udskrivningskort som jeg over tid har modtaget fra denne afdeling til belysning af hvorfor pt har tabt erhvervsevnen. Synes de giver et meget godt billede af de led problemer patienter har trods behandlingsforsøg og har for at gøre det mere overskueligt understreget vigtige observationer foretaget af hospitalets læger. Et særskilt problem har det været for

> [klageren] at han er blevet dårlig af den givne behandling således som det fremgår af det fremsendte."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

> "**§ 1 Definition af invaliditet**
> Ret til invalideydelse og/eller præmiefritagelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne, uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.
>
> Nedsættelse af erhvervsevnen, der berettiger til udbetaling af invalideydelse og/eller præmiefritagelse, foreligger når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til – bedømt under hensyntagen til dennes nuværende tilstand, dennes uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, alder og køn.
> …
> **3 Dokumentation**
> SEB Pension kan til enhver tid kræve dokumentation for, at forsikredes erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller derunder. SES Pension kan forlange de oplysninger, det anser for nødvendige til bedømmelse her."

Nævnets sekretariat har set de i sagen refererede videooptagelser af klageren, ligesom nævnet er blevet forelagt de udarbejdede observationsrapporter.

Nævnet udtaler:

Klageren, der er født i 1960'erne, har i mange år haft selvstændig virksomhed. Der er tale om et fysisk krævende job, og han har igennem årene fået tiltagende lænde- og ledsmerter især fra albuer, hånd-, finger-, knæ-, ankel- og fodled. Han er diagnosticeret med slidgigtsforandringer i lænderygsøjlen, tennis- og golfalbue, carpaltunnelsyndrom og psoriasisgigt. Han blev i 2011 fuldtidssygemeldt og er efterfølgende ved afgørelse af 19/10 2015 tilkendt offentlig førtidspension pr. 1/11 2015. Af afgørelsen fremgår det blandt andet, at "det er lægefagligt vurderet, at du er uden yderligere behandlingsmuligheder og funktionsniveauet ses dalene de seneste år. Det er beskrevet i akterne, at du tidligere har kunne begå dig i egen virksomhed med administrative opgaver. Det er oplyst, at du ikke har kunne fastholde denne arbejdsfunktionsevne og at din virksomhed ses nødsaget til afvikling inden for 3 måneder. Der er endvidere lagt vægt på funktionsvurderingen, som beskriver nedsat funktionsevne. Det vurderes samlet, med særlig

vægt på dit helbred, at din funktionsevne er væsentlig og varigt nedsat i et sådant omfang, at du ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde, ej heler med skånehensyn".

Selskabet har udbetalt invalideydelser og ydet præmiefritagelse til klageren fra den 1/11 2015 til den 1/10 2016. Selskabet har pr. 1/10 2016 standset dækningen under henvisning til, at det ikke finder det bevist, at klagerens erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad. Selskabet har pr. samme dato ophævet pensionsforsikringen og taget forbehold for at kræve allerede udbetalte ydelser tilbagebetalt. Selskabet har henvist til, at klageren har udvist svig over for selskabet ved at have afgivet urigtige oplysninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne. Selskabet har anført, at det har indsamlet et bredt udvalg af oplysninger, der viser, at klageren er i stand til at udføre fysisk krævende arbejde i hans virksomhed i et omfang, der svarer til mere end 1/3 af en fuldtidsstilling, samt at de arbejdsopgaver, han udfører, er uforeneligt med de gener, der er anført over for lægerne, kommunen og selskabet.

Selskabet iværksatte observationer af klageren fra den 24/8 2016 til den 26/8 2016, fra den 30/8 2016 til den 2/9 2016, fra den 6/9 2016 til den 9/9 2016 og fra den 13/9 2016 til den 16/9 2016. Oplysningerne foreligger dokumenteret i form af observationsrapporter, fotos og videooptagelser.

Selskabet har anført, at det ikke fremgår af virksomhedens regnskaber, at virksomheden skulle være afhændet som oplyst af klageren ved speciallægeundersøgelsen den 5/1 2016, at klageren på dette tidspunktet fortsat fremtrådte som manden bag virksomheden på virksomhedens hjemmeside, at klageren ifølge årsregnskabet for 2016 fortsat er direktør, bestyrelsesmedlem og ejer, og at virksomheden i 2016 havde en omsætning på 460.348 kr. og 746.711 kr. i 2015. Selskabet bestrider ikke, at klageren efter selskabets ophævelse har overdraget sin virksomhed, men selskabet fastholder, at klageren har afgivet urigtige oplysninger om, hvornår virksomheden blev afhændet med henblik på at påvirke selskabets beslutning om anerkendelse af et erhvervsevnetab.

22. 91387

Klagerens advokat har anført, at klageren havde solgt virksomheden til tredjemand før den periode, hvor observationerne fandt sted. Den pågældende tredjemand magtede imidlertid ikke opgaven, hvorfor klageren valgte at hjælpe til i nogle få dage tvunget omstændighederne.

Klagerens advokat har fremlagt en købekontrakt af 14/2 2017, hvoraf det fremgår, at klageren overdrager virksomhed og varelager til tredjemand den 1/3 2017.

Af funktionsvurdering af 8/5 2015 fra kommunen fremgår det blandt andet, at "det vurderes, at [klageren] har markant nedsat aktivitets- og funktionsniveau, grundet smerter fra sin psoriasisgigt. Både ergo- og fysioterapeutiske funktionstest, viser nedsat kondition og styrke, samt øget energiforbrug ved fysisk aktivitet og daglige aktiviteter. Der er ingen øget smertepåvirkning under tests, hvilket [klageren] bekræfter er habituelt. Han er meget afhængig af hjælp til rengøring og havearbejde, fra venner og familie, da hans smerter er påvirket af vejrforhold, og på dårligere dage handler de også ind for ham. Både [klagerens] motoriske og procesmæssige ADL færdigheder ligger lavere end forventet aldersmæssigt. … På trods af at begge undersøgelsesdage, var dårlige dage for [klageren], formåede han at vise større udholdenhed under aktivitet, end han kunne i selve den fysiske test, hvor han under 6 min. gangtest, måtte holde 2 pauser og afbrød testen efter 5 min. og 15 sek. … Han kan flere ting end han giver udtryk for, da han på dagen for den ergoterapeutiske undersøgelse, giver udtryk for ikke at kunne noget, og alligevel indvilliger i at støvsuge. Og ligeledes under de fysiske tests, hvor han indleder med ikke at ville deltage grundet smerter, men ender med at gennemføre de fleste tests. [Klageren] er meget opmærksom på ikke at overbelaste sig i sin dagligdag, og lader til at have opgivet tanken om at være i stand til at udføre flere aktiviteter end han gør på nuværende tidspunkt. Han fremstår ikke motiveret for at ændre på dette og lader til kun at være opsat på at flytte til [udlandet] i vinterhalvåret, for at få udbytte af varmen, som har en gavnlig effekt på hans smerter. Det vurderes, at han bruger sin energi på de aktiviteter som er vigtige for ham, og som giver ham noget velvære i en smertepræget dagligdag, f.eks. at cykle små ture, tage i svømmehallen, sauna og solarie. … Det er tydeligt, at hans dagligdag er præget af smerter, og at han på trods af store

doser smertestillende, stadig er besværet med at udføre selv lette aktiviteter, såsom at dække bord".

Af lægeattest af 11/7 2015 fra egen læge fremgår det blandt andet, at "patienten lider af vanskelig behandlelig psoriasis artrit og har fået opblussen i sin gigt, især igennem den sidste måned. Patienten er siden 2012 forsøgt behandlet via Rheumatologerne … med Humira, Enbrel, Simponi, Remicade, Metes og Cimzia. Humiras virkning aftog, Enbrel gav udtalte lokalreaktioner. Simponi medførte diarré og Remicade en allergisk tilfælde med universelt hævelse. Indtil videre ser det ud til at Cimzia har haft nogen effekt på ledsmerter og ledhævelser samt bevægelsesindskrænkningen, men slet ikke så man kan overveje arbejde", "man kan ikke stå i længere tid pga smerteforværring og søvnen er afbrudt af samme grund", "ked af at man har måttet opgive sit erhverv og tage skridt til at sælge sin [virksomhed] pga sygdom", samt "meget velundersøgt gennem flere år af rheumatologerne … som aldrig er kommet op med nogen form for bærbar ensidige kurativ behandling, hvorfor man har mistet sin arbejdsevne pga gigtlidelsen. Gigtlidelsen forbliver aktiv på trods af alle tiltag".

Af speciallægeerklæring af 5/1 2016 fremgår det blandt andet, at "oplever smerteforværring, hvis han sidder mere end 15-20 minutter, står op mere end 10-20 minutter eller hvis han går selv over relativt korte afstande af størrelsesordenen et par hundrede meter. Oplever også smerteforværring ved at løfte blot få kg, specielt, hvis der samtidig er en vis vridbelastning". Speciallægen konkluderer, at "[mand i 50'erne] som siden ungdommen har oplevet tiltagende svære lændesmerter og som over de sidste ti år, og specielt over de sidste fem år, har haft svære ledsmerter især fra albuer, håndled, fingerled, knæled, ankelled og forfødder. Har været ret omfattende behandlet for ledsmerterne uden at der er sket nogen væsentlig bedring i tilstanden over de sidste fem år. Klienten fremtræder med rimelig almentilstand, men er betydelig smertepåvirket. Ved den objektive undersøgelse finder man dels ømhed og næsten ophørt bevægelighed i lænderygsøjlen og herudover ømhed af de nævnte led og hævelse svarende til leddene på enkelt finger og begge knæled. Billeddiagnostisk undersøgelse har vist slidgigtfor-

andringer i lænderygsøjlen, mens der ikke foreligger oplysninger om billeddiagnostik i relation til leddene".

Af afgørelse af 20/6 2016 fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fremgår det, at klagerens erhvervsevne som følge af en dækningsberettigende arbejdsskade er nedsat med 20 %, mens hans samlede tab af erhvervsevne vurderes til at være 80 %.

Klagerens advokat har anført, at observationsrapporterne efter hans opfattelse er foretaget delvis på privat grund og således kan være i strid med gældende regler. I givet fald anmoder han om, at observationsrapporterne udgår af den sag, der skal behandles af nævnet.

Nævnet har gennemgået de fremlagte observationsrapporter og finder på baggrund heraf, at rapporterne kan indgå i nævnets behandling og afgørelse af sagen, idet nævnet finder, at observationerne ikke er foretaget på sådanne steder eller måder, eller at rapporterne i øvrigt indeholder sådanne oplysninger, at det vil være betænkeligt for nævnet at lade disse rapporter indgå i sin helhed som bevismateriale i nævnets behandling af denne sag. Nævnet bemærker, at nævnet ikke herved har taget stilling til, om de foretagne observationer i enhver henseende måtte overholde den lovgivning, som regulerer de foretagne observationer, idet dette vil være et offentligretligt anliggende mellem dem, der har foretaget observationerne – herunder selskabet som har lade observationerne udføre – og de myndigheder, som har ansvaret for at håndhæve disse offentligretlige regler.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hans erhvervsevne efter den 1/10 2016 er nedsat med 2/3 eller mere. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet er ophørt med at yde dækning for klagerens erhvervsevnetab.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren over en periode på flere uger er observeret i tilknytning til sin (tidligere) virksomhed, hvor han har befundet sig i mange timer ad gangen, og hvor han flere gange er observeret at kunne læsse og aflæsse varer fra firmabilen, som har be-

tydet, at han har kunnet løfte endog ganske tunge genstande, herunder løfte en meget tung genstand op på skulderen og bære den ind i virksomheden.

Nævnet har vurderer på den baggrund, at der er betydelige uoverensstemmelser mellem på den ene side klagerens oplysninger i de lægelige og kommunale akter om, hvad han er i stand til, og på den anden side det fremlagte videomateriale og observationsrapporterne.

Nævnet har også lagt vægt på, at det af årsrapport for 2016 fremgår, at klagerens virksomhed har haft en omsætning på 460.348 kr., samt at klageren ikke har bevist, at han før den 1/3 2017 har overdraget virksomhed og varelager til trods for, at det af speciallægeerklæring af 5/1 2016 fremgår, at han "har afhændet [virksomheden], men sidder fortsat i bestyrelsen for denne, men der er kun tale om fremmøde en enkelt gang om året".

Nævnet har endvidere lagt vægt på, at det af afgørelse af 20/6 2016 fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fremgår det, at "vi vurderer, at du med dine samlede gener godt kan varetage et deltidsarbejde, der ikke indebærer en belastning af dit bevægeapparat. Du vil eksempelvis kunne arbejde som rådgiver eller konsulent inden for … branchen på nedsat tid".

Nævnet har i sag 91495 udtalt, at en ophævelse af forsikringsdækningen med henvisning til, at klageren har handlet illoyalt og har tilsidesat sine kontraktlige forpligtelser, kræver en vis grovhed i den af klageren udviste adfærd, ligesom der må stilles betydelige krav i bevismæssig henseende. Nævnet bemærker, at dette også gælder i denne sag.

Nævnet finder efter en samlet vurdering, at der med det fremlagte observationsmateriale er fremlagt tilstrækkeligt bevis for, at klagerens adfærd har været af en sådan illoyal karakter, at selskabet på den baggrund har været berettiget til at ophæve hans forsikring pr. 1/10 2016 med hensyn til erhvervsevnetabsdækningen.

26. 91387

Som sagen er forelagt for nævnet, har nævnet ikke haft anledning til at tage stilling til, hvorvidt selskabet – der i ophævelsesbrevet til klageren har taget forbehold for at kræve allerede udbetalte ydelser tilbagebetalt – vil være berettiget hertil.

Med denne bemærkning

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Jens Kruse Mikkelsen
formand